

İKT102 İKTİSADA GİRİŞ II

Doç. Dr. Yeşim ALİEFENDİOĞLU

Ankara Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü

INTERNATIONAL VALUATION STANDARDS COUNCIL

DOÇ. DR. YEŞİM ALİEFENDİOĞLU

MİLLİ GELİR

- **Milli gelir**, bir ülkede belirli bir dönemde (genellikle bir yıl) üretilen nihai mal ve hizmetlerin net parasal değerine (dolaylı vergiler çıktıktan sonra) eşittir.

Milli Gelir ve Milli Gelir Hesaplama Yöntemleri:

- Üretim yöntemi
- Gelir yöntemi
- Harcama yöntemi.

Kesimler Arasındaki Akımlar:

- Her ekonomi en basit şekilde iki kesime ayrılır: Mal ve hizmetleri üreten üretim kesimi ya da üretici kesim ve üretilen bu mal ve hizmetleri satın alarak tüketen tüketim kesimi ya da tüketici kesim.
- Üretim kesimine öz olarak firmalar (ya da üreticiler ve hatta iş alemi sektörü), tüketim kesimini de ev halkı (hane halkı) ya da tüketiciler denilmektedir.

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

MİLLİ GELİR

- Üretim kesimi, tüketim kesiminden üretim faktörleri satın almakta, bunun karşılığında üretmiş olduğu mal ve hizmetleri satmaktadır. Bu iki kesim arasında ikisi reel, ikisi de bu reel akımın para cinsinden ifadesi olmak üzere dört akım vardır:
- **1 Nolu Akım (Mal ve Hizmet Akımı):** Ekonomide tüm firmalar (üretim kesimi), ürettikleri tüm mal ve hizmetleri, ev halkına (tüketim kesimi) satarlar. 1 nolu akım, ev halkının satın aldığı bu mal ve hizmetlerin miktarlarını vermektedir (**reel akım**).
- **2 Nolu Akım (Harcama Akımı):** Ev halkı, 1 nolu akımda yer alan ve satın aldıkları tüm mal ve hizmetlerin karşılığını para olarak öderler. 2 nolu akım ev halkının satın aldıkları mal ve hizmetler için yaptıkları harcama miktarlarını (ödemeleri) göstermektedir (**parasal akım**).
- **3 Nolu Akım (Üretim Faktörleri Akımı):** Ev halkı, sahip oldukları üretim faktörlerini (ki bu faktörler bilindiği gibi emek, arazi ve sermaye) firmalara satarlar. 3 nolu akım, ev halkının firmalara sattıkları üretim faktörlerinin miktarlarını vermektedir (**reel akım**).

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

MİLLİ GELİR

- **4 Nolu Akım (Gelir Akımı):** Ev halkı, firmalara sattıkları üretim faktörlerinin (emek, arazi ve sermaye) karşılığında ücret, faiz, rant adı altında faktör gelirleri elde ederler. Bir de ev halkı aynı zamanda girişimci de olabileceğinden, bu kesimin girişiminden elde ettiği karşılık olan kar da ev halkı gelirleri arasında yer almaktadır (**parasal akım**).
- Tüketim kesiminin harcamaları gelirleri ile sınırlı olduğuna göre 4 nolu gelir akımı ile 2 nolu harcama akımı birbirine eşit olma durumundadır.
- Bu akım tablosunda, konuyu en basit şekilde ortaya koyabilmek için, ekonomik faaliyette yer alan devlet analiz dışı bırakıldığı gibi, ekonominin dışarıya mal satmadığı ve dışarıdan mal almadığı ve de ev halkının tasarruf etmediği varsayılmıştır.
- Gerçek ekonomik hayatta bu akım tablosuna devleti ve dış alemi (ülke dışına yapılan satışları ve ülke dışından yapılan alışları) ve ev halkının tasarruflarını da ilave etmek gerekir.

MİLLİ GELİR

Üretim Yöntemiyle Milli Gelirin Hesaplanmasında Milli Gelirle İlgili Kavramlar:

- Milli gelirin üretim yöntemiyle hesaplanmasında hareket noktası, bir ülkede bir yılda üretilen mal ve hizmetlerin parasal değerinin belirlenmesidir.
- 1 nolu akım bir ülkede üretilen mal ve hizmetlerin miktarını vermektedir. Öte yandan bu mal ve hizmetlerin fiyatları, üretici kesim tüketici kesim arasındaki mal ve hizmet piyasasındaki oluşmaktadır.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH)

- Bir ülkenin sınırları içinde, belirli bir dönemde (genellikle bir yıl) üretilen nihai mal ve hizmetlerin üretildikleri yılın piyasa fiyatları cinsinden toplam parasal değerine, gayri safi yurtiçi hasıla denir.
- 1 nolu mal ve hizmet akımında yer alan mal ve hizmetlerin üretildikleri yılın piyasa fiyatları cinsinden değeri (yani üretilen mal ve hizmetlerin miktarları ile bu mal ve hizmetlerin fiyatlarının çarpımı GSYİH'ı verir.

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

MİLLİ GELİR

- Bir ülke vatandaşlarınca belirli bir dönemde gerçekleştirilen mal ve hizmetin değerini veren GSMH'yi söz konusu ülkede üretilen mal ve hizmetin değerini veren GSYİH'dan hareketle hesaplayabilmek için söz konusu ülkenin GSYİH'na o ülke vatandaşlarınca diğer ülkelerden getirilen faktör gelirleri (dış alemden gelen faktör gelirleri) ilave etmek ve o ülkeden diğer ülke vatandaşlarınca götürülen faktör gelirleri (dış aleme giden faktör gelirleri) çıkarmak gerekir.
- **GSMH = GSYİH + Dış Alemden Gelen Faktör Gelirleri + Dış Aleme Giden Faktör Gelirleri**
- Dış alemden gelen faktör gelirleri ile dış aleme giden faktör gelirleri arasındaki farkı kısaca dış alem net faktör gelirleri (NFG) şeklinde ifade edilirse yukarıdaki formül:
- **GSMH = GSYİH + Dış Alem Net Faktör Gelirleri** şeklinde yazılabilir.

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

MİLLİ GELİR

- NFG pozitif olabileceği gibi negatif de olabilir. Eğer bir ülkede «dış alemden gelen faktör gelirleri» «dış aleme giden faktör gelirleri»'nden daha büyükse, NFG pozitif olur. Bu durumda söz konusu ülkenin GSMH'sı, GSYİH'dan daha büyük olacaktır.

Safi Yurtiçi Hasıla (SYİH)

- Gayri safi yurtiçi hasılda üretilen mal ve hizmetlerin üretimi esnasında kullanılan üretim faktörlerinden sermaye mallarının uğradığı aşınma ve yıpranmanın (amortisman) göz önüne alınmamış olmasıdır. Gayri safi yurtiçi hasıladan, o yılki aşınma ve yıpranma payı çıkarıldığında, net yurtiçi hasıla (NYİH) da denilen safi yurtiçi hasıla (SYİH) elde edilir.
- **SYİH = GSYİH – Amortismanlar**

Yurtiçi Gelir (YİG)

- Safi yurtiçi hasıladan dolaylı vergiler çıkarıldığında yurtiçi gelir elde edilir.
- **Yurtiçi Gelir = Safi Yurtiçi Hasıla – Dolaylı Vergiler**

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

MİLLİ GELİR

Milli Gelir (MG)

- GSYİH'dan amortismanların çıkarılmasıyla, safi yurtiçi hasıla, safi yurtiçi hasıladan da vasıtalı vergilerin çıkarılmasıyla yurtiçi gelir elde edilmektedir.
- GSYİH'den hareket ederek GSMH'nin elde edilmesinde «dış aleme giden faktör gelirleri» ile «dış alemden gelen faktör gelirleri» arasındaki fark olan «dış alem net faktör gelirleri» yurtiçi gelirlerine ilave edildiğinde, ülke vatandaşlarının bir yılda elde ettikleri geliri ifade eden milli gelire erişilir.
- **MG = Yurtiçi gelir + Dış Alem Net Faktör Gelirleri**
- **Üretim Yöntemiyle Milli Gelirin Hesaplanması**

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

MİLLİ GELİR

- Ekonomide üretim ve tüketim kesimine ilave olarak, devlet kesimini ve ülke dışına yapılan satışlar (ihracat) ve ülke dışından yapılan alışları (ithalat) göz önüne almak gerekir.
- Bir ekonomide belirli bir dönemde yapılan harcamalar, o ekonomideki fertlerin ve firmaların yapacakları tüketim ve yatırım harcamaları ile devletin tüketim ve yatırım harcamalarından oluşmaktadır.
- **GSYİH = C + I + G**
- C: özel tüketim harcamaları
- I: özel yatırım harcamaları
- G: devlet harcamalarını göstermektedir .

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş